

TALOUSARVIO 2023

Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys

Etelä-Savon hyvinvointialue
24.11.2022

etela-savo.fi

ME
TEHDÄÄN

SISÄLLYS

1	HYVINVOINTIALUEEN JOHTAJAN KATSAUS	4
2	HYVINVOINTIALUEEN TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT	6
2.1	Etelä-Savon hyvinvointialue	6
2.2	Hyvinvointialueen toimitukset	7
2.3	Etelä-Savon hyvinvointialueen organisointi	8
2.4	Yleinen taloudellinen tilanne	8
2.5	Rahoitusnäkökulma taloussuunnittelukaudelle	9
3	STRATEGIA	11
3.1	Arvot	12
3.2	Missio	12
3.3	Visio	12
3.4	Asetetut laadulliset tavoitteet	12
3.5	Strategiset tavoitteet	13
4	RISKIEN HALLINTA JA SISÄINEN VALVONTA	15
4.1	Riskienhallintasuunnitelma	16
4.2	Turvallisuuden, varautumisen ja jatkuvuuden kehittäminen	17
4.3	Tietoturva ja tietosuojat (kyberturvallisuus)	17
4.4	Omaisuuksien- ja rahoitusriskit	18
5	HENKILÖSTÖ	18
5.1	Toiminnalliset tavoitteet	19
5.2	Hyvinvointialueen henkilöstö toimialoittain	19
5.3	Henkilöstön kehittäminen	20
5.4	Henkilöstösuunnitelma 2023	21
5.5	Työ- ja virkaehtosopimusten vaikutukset palkkoihin	21
6	TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS	22

6.1	Talousarvion sitovuus	23
6.2	Raportointi	24
6.3	Hinnoittelu-, laskutus- ja korvauserusteet	25
7	KÄYTTÖTALOUSOSA	25
7.1	Sosiaalipalvelut.....	25
7.2	Ikääntyneiden palvelut	30
7.3	Terveyspalvelut.....	34
7.4	Pelastus- ja turvallisuuspalvelut.....	37
7.5	Konsernipalvelut	40
8	INVESTOINTIOSA.....	41
8.1	Investointeja vastaavat sopimukset	45
9	TULOSLASKELMAOSA	46
10	RAHOITUSOSA JA LAINANOTTOVALTUUS	47
11	YHTEISÖT JA OMISTAJAOHJAUS	48

LIITTEET

Liite 1. Sosiaali- ja terveyspalvelut Suomessa 2020

Liite 2. Sosiaali- ja terveyspalvelut Etelä-Savon hyvinvointialueella 2020

Liite 3. Etelä-Savon pelastustoimen alueen palvelutasopäätös 2021-2023

Liite 4. Peruspalvelujen arviointi 2021, pelastustoimen nopean avun saanti

Liite 5. STM:n tavoitteet sosiaali- ja terveyspalveluille

Liite 6. SM:n tavoitteet pelastuspalveluille

1 HYVINVOINTIALUEEN JOHTAJAN KATSAUS

Elämme historiallisia aikoja, kun pitkään valmisteltu sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluiden uudistus toteutuu ja Etelä-Savon Hyvinvointialue Eloisa aloittaa palvelutuotannon 1.1.2023. Uudistus tulee monessa mielessä viimeisellä mahdollisella hetkellä. Kuntapohjaisen järjestelmän mahdollisuus vastata väestön ikääntymisen myötä tulevan palvelutarpeen kasvuun on viime vuosina ollut koetuksella. Suurempia hartioita tarvitaan myös henkilöstöressurssien turvaamiseen niin sosiaali-, terveys kuin pelastuslaitoksen tehtävissä.

Terveydenhuollon lisääntyvään haasteellisuuteen ja kehittymiseen vastaaminen vaatii laajempaa organisaatiota ja samalla myös hyvin toimivia kansallisia kumppanuuksia. Digitalisaatio on edennyt viime vuosina voimakkaasti ja esimerkiksi Eloisalla ”pellin alla” aloitusvaiheessa toimii yli 850 erilaista tietojärjestelmää. Eri tietojärjestelmien määrää on tarkoitus tulevina vuosina vähintään puolittaa ja samalla lisätä tehokkuutta.

Eloisa tulee olemaan Etelä-Savon ylivoimaisesti suurin työnantaja lähes 8000 työpaikallaan. Osaavan henkilöstön rekrytointi on viime vuosina vaikeutunut huomattavasti ja lähes kaikkia hyvinvointialueen henkilöstöryhmistä on pulaa. Tulevaan strategiaan ollaan nostamassa vahvasti myös henkilöstön veto ja pitoiman kehittäminen ja lisääminen.

Käsittelyssä oleva talousarvio on selvästi siirtymäkauden talousarvio. Hyvinvointialueen organisaatio on vasta rakenteilla ja siten muutoksia organisaation sisäiseen rahoituksen jakautumiseen tulee varmasti. Talousarvion menot perustuvat kuntien ja kuntayhtymien ilmoittamiin menotietoihin, joita on laskennallisesti korjattu vastaamaan ensivuoden ennakoituja menoja esimerkiksi tiedossa olevien palkankorotusten ja lakimuutosten vaikutusten osalta. Poikkeuksellisen korkea inflaatio, Euroopan energiakriisi ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan nostavat merkittävästi tavaroiden ja palveluiden hintoja ja näiden laskennallisen vaikutuksen arvioiminen on hyvin haastavaa. Suurin osa hyvin-

vointialueen rahoituksesta tulee jatkossa suorasta valtion rahoituksesta. Tulorahoituksen osalta on avoinna vielä merkittäviä kysymyksiä, kuten esimerkiksi vuoden 2022 kuntien tilinpäätöksiin pohjautuva kertaerän määrä.

Tällä hetkellä valitettavasti näyttää siltä, että tulorahoituksen määrä on jäämässä merkittävästi vajaaksi ja siten talousarviosta on raskaasti alijäämäinen. Vaikka talouden kuvassa on merkittäviä epävarmuustekijöitä, on täysin varmaa, että palveluiden uudistamisella ja tehostamisella on välttämätön tarve Etelä-Savossa. Kaikesta epävarmuudesta huolimatta hyvinvointialueen tärkein tehtävä on turvata turvallinen siirtymä ja toiminnan aloittaminen vuoden alussa.

Etelä-Savon hyvinvointialue kuuluu Itä-Suomen yhteistyöalueeseen, jonka puitteissa hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen toteutetaan. Ensimmäinen yhteistyösopimus on hyväksyttävä hyvinvointialueiden valtuustoissa viimeistään 2025 loppuun mennessä. Hyvinvointialueen tehtävänä on varmistaa asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien toteutuminen hyvinvointialueen toiminnassa tukea asukkaidensa hyvinvointia. Tämän tavoitteen varmistamiseksi Etelä-Savossa on päätetty perustaa laaja toimielinorganisaatio ja vaikuttamis- ja yhteistyötoimielimet. Alueen kunnat, muut viranomaiset, järjestöt ja elinkeinoelämä ovat Eloisan tärkeitä kumppaneita palvelutuotannossa ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.

Vaikka tulevaisuudessa edessämme on haasteita, on ydintehtävämme niin tärkeä, että sen eteen tulemme kaikki yhdessä ponnistelemaan. Tärkeintä hyvinvointialueelle on alueemme asukkaat ja muut palveluidemme käyttäjät. Heitä varten lähdemme yhdessä rakentamaan Suomen parasta hyvinvointialuetta.

2 HYVINVOINTIALUEEN TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN PERUSTELUT

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Etelä-Savon hyvinvointialueen suunnitelmakausi on kolme vuotta. Talousarvion valmistelusta vastaa aluehallitus.

Taloussuunnitelma on aluevaltuuston keskeinen talouden ohjauksen väline, sillä valtuuston toimivalta talouden ohjauksessa määrittyy nimenomaisesti taloussuunnitelman vahvistamisen kautta. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat hyvinvointialueen strategiaa ja edellytykset hyvinvointialueen tehtävien hoitamiseen turvataan. Hyvinvointialueita koskevan lain mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloravit sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen ja lisäksi siinä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Rahoitustarvetta ei saa kattaa pitkäaikaisella lainalla. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan hyvinvointialueen arviointimenetelmästä säädetään hyvinvointialueita koskevan laissa (122 §).

Aluehallitus on 4.7.2022 §113 hyväksynyt talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023-25 ohjeen ja 2.11.2022 hyväksynyt tuloslaskelmaan 2023 perustuvan suunnittelukehyksen hyvinvointialueen talousarviota 2023 varten. Hyvinvointialueen talousarvion ja -suunnitelma 2023-2025 tulee laatia niin, että talouden tasapaino saavutetaan suunnitelmakaudella.

2.1 Etelä-Savon hyvinvointialue

Etelä-Savon hyvinvointialue aloittaa palvelutuotannon 1.1.2023 ja vastaa sen jälkeen n. 130 000 eteläsavolaisen asukkaan sosiaali- ja terveystalouksista

sekä palo- ja pelastustoimesta. Etelä-Savon hyvinvointialue on osa Itä-Suomen yhteistyöaluetta, johon kuuluvat Keski-Suomen hyvinvointialue, Pohjois-Savon hyvinvointialue (yliopistollinen keskussairaala) ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialue.

Samaan yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden tulee laatia keskinäinen yhteistyösopimus valtuustokausittain. Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi. Hyvinvointialueiden yhteistyösopimus on hyväksyttävä ensimmäisen kerran viimeistään vuoden 2025 loppuun mennessä.

2.2 Hyvinvointialueen toimielimet

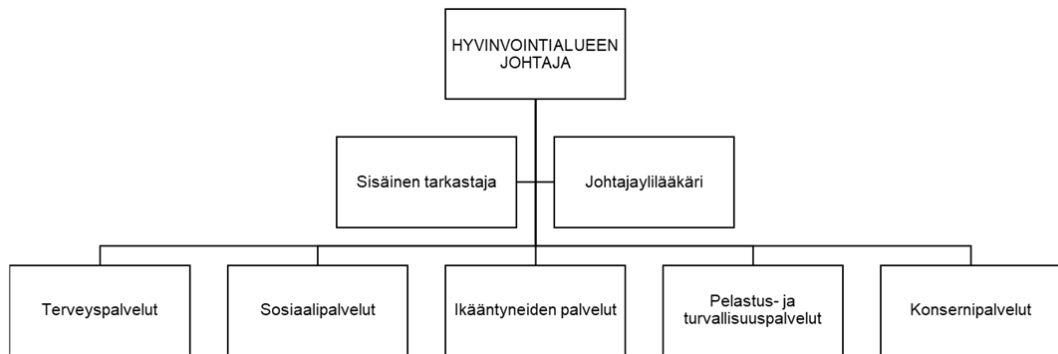
Hyvinvointialueen toimielimet ja vaikuttamis- ja yhteistyötoimielimet ovat:

- Aluevaltuusto
- Aluehallitus
- Yksilöasioiden jaosto
- Tarkastuslautakunta
- Palvelu- ja tulevaisuuslautakunta
- Turvallisuuslautakunta
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta
- Aluevaalilautakunta
- Nuorisovaltuusto
- Vanhusneuvosto
- Vammaisneuvosto
- Valmiusfoorumi ja valmiusjohtoryhmä
- Koulutus ja osaaminen yhteistyöfoorumi
- Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuottajien ja järjestöyhteistyön foorumi

2.3 Etelä-Savon hyvinvointialueen organisointi

Voimassa olevan hallintosäännön 23 §:n mukaan Etelä-Savon hyvinvointialueen toiminta jakautuu palvelujen tuottaviin toimialoihin tai vastaaviin kokonaisuuksiin: terveyspalvelut, sosiaalipalvelut, ikääntyneiden palvelut, pelastus- ja turvallisuuspalvelut sekä konsernipalvelut.

2.4 Yleinen taloudellinen tilanne

Hyvinvointialueiden talous on osa julkisen talouden suunnitelmaa ja valtion talousohjausta. Hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyttä suhteessa niille määrättyihin tehtäviin arvioidaan julkisen talouden suunnitelmassa, jossa käsitellään hyvinvointialueiden tehtäviä ja velvoitteita, taloutta sekä valtion hyvinvointialuetalouteen liittyviä taloudellisia vastuita. Julkisen talouden suunnitelma ohjaa ministeriöitä niiden valmistellessa hyvinvointialuetta koskevaa lainsäädäntöä ja ohjausta.

Valtiovarainministeriön vuosille 2023-2026 laaditun julkisen talouden suunnitelman mukaan hyvinvointialueiden tuloksen arvioidaan olevan lähellä tasapainoa vuosina 2023-2026. Hyvinvointialueiden rahoituksen taso vuodelle 2023 on 22,5 mrd. euroa ja sen arvioidaan kasvavan taloussuunnitelmakauden vuosien 2024-2025 aikana yhteensä noin 7,7 %, eli vuodessa 3,8 %. Etelä-Savon hyvinvointialueen osuus kokonaisrahoituksesta vuonna 2023 on julkisen talouden suunnitelman mukaisesti noin 3 %. Rahoituslainmuutokset tai muut muutokset (yliopistosairaalalisä) voivat edelleen muuttaa yksittäisen hyvinvointialueen rahoitusta merkittävästi.

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuoden 2023 alussa alijäämäisinä mm. kustannusten nopean nousun ja investointien takia. Henkilöstökustannusten nopea kasvu ja uudet normivelvoitteet heikentävät alueiden taloutta myös seuraavina vuosina. Lisäksi hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen alkuvaiheessa alijäämää ennakoitaan syntyvän useilla hyvinvointialueilla laskennallisen rahoituksen ollessa siirtyviä palvelutuotannon reaalikustannuksia matalampi. Alijäämäkehityksen ennakoitaan tasapainottuvan vuosina 2024 ja 2025 rahoituksen korjauserien perusteella.

Hyvinvointialueen tehtävien hintakehitystä tarkistetaan hyvinvointialueiden kustannusindeksin mukaisesti. Hyvinvointialueindeksi muodostuu ansiotasoindeksistä (60 %), kuluttajahintaindeksistä (30 %) sekä hyvinvointialueyönantajan sosiaaliturvamaksun muutoksesta (10 %). Arvio hyvinvointialueindeksin muutoksesta on 3,25 %. Valtion rahoituksen tasoa määritettäessä otetaan täysimääräisesti huomioon hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien laajuuden tai laadun muutos, jos se aiheutuu asianomaista tehtävää koskevasta laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta. Valtion rahoitusta voidaan korottaa tai alentaa tehtävien laajuuden tai laadun muutoksen perusteella.

2.5 Rahoitusnäkökulma taloussuunnittelukaudelle

Etelä-Savon hyvinvointialueen talouden lähtökohdat ovat vaikeat. Alijäämää synnyttää erityisesti laskennallisen rahoituksen ja arvioidun toiminnan todellisten kustannusten välinen ero hyvinvointialueuudistuksen voimaantumisen alkuvaiheessa. Vuoden 2023 alijäämäennuste on noin 31 milj. euroa. Oletuksena on, että vuodelle 2023 kohdennettava kertaerä toteutuu 39 miljoonan euron suuruisena. Em. summa on arvio nykyisten sote- ja pelastusorganisaatioiden vuoden 2022 alijäämistä, jotka eivät ole mukana rahoituslaskelmissa. Alijäämän kattaminen tulee edellyttämään toiminnan uudelleen arviointia ja talouden tasapainottamista, jotta vuoden 2025 aikana on mahdollista saavuttaa

ylijäämäinen tulos vuosien 2023-24 alijäämien kattamiseksi. Talouden tasa-painottamisohjelma laaditaan vuoden 2023 alussa. Samoin taloussuunnitelmaa tulee tarkentaa heti vuoden 2023 aikana, kun hyvinvointialueen toiminnallistaloudellinen tilannekuva toiminnan yhdistämisen myötä täsmentyy.

Hyvinvointialueuudistuksen toimeenpanon valmistelu on käynnistynyt vuonna 2021 ja vuoden 2022 osalta kriittisintä on ollut edellytysten luominen alueen toimintojen yhdistämiseen mm. tietojärjestelmien osalta. Taloussuunnitelma 2023-2025 on ensimmäinen täyden sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastaava taloussuunnitelma maakunnan alueella. Taloussuunnitelma on siirtymävaiheen suunnitelma, sillä sen voimassaoloaikana toimintojen yhdistämisen rakenteellinen valmistelu edelleen jatkuu hyvinvointialueella. Vahvistettava strategia ja sen toimeenpano luovat edellytyksiä toimintojen kehittämiseksi.

Yleiskatteisen rahoituksen perustan muodostavat kunnista siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset. Rahoituksessa huomioidaan laskennallinen palvelutarpeen kasvu, kustannustason muutos ja tehtävämuutokset. Lisäksi rahoitukseen sisältyy siirtymätasaus, jolla tasataan siirtyvien kustannusten ja laskennallisen rahoituksen välistä eroa tulevina vuosina. Vuoden 2023 rahoitusta korjataan lisäksi kertaerällä vastaamaan vuoden 2022 todellisia kustannuksia. Lisäksi 2025 toteutetaan rahoitustason valtakunnallinen tarkistus.

Rahoitusmallin mukaisesti siirtyvät kustannukset on määrää rahoittaa kokonaan uudistuksen alkuvaiheessa. Laskennallinen rahoitus ei kuitenkaan tunnista todellisia siirtyviä reaalikustannuksia täysimääräisesti. Muun muassa inflaation, palkkaharmonisaation, kertaluontoisten muutuskustannusten ja tehtävämuutosten vaikutukset eivät tule rahoituksessa kokonaan huomioiduksi. Rahoitusmalliin systemaattisena ongelmana siirtyvien kustannusten sekä rahoituksen jälkikäiteisten korjauserien laskennallisuus. Etelä-Savon osalta siirtyvät kustannukset eivät tule huomioiduksi riittävän laajuisena rahoitusta korjattaessa mm. poikkeavan kahden sairaalan rakenteen takia.

Arviot rahoituksen kehityksestä tulevat tarkentumaan vuonna 2023, kun siirtyviä kustannuksia määrittelevät kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstiedot vahvistuvat.

Etelä-Savon hyvinvointialueen valtion rahoitus vuonna 2023 on 668,2 milj. euroa. Talousarviovuonna 2023 käyttötalouden toimintakate on -720,4 milj. euroa. Toimintakate ylittää valtion rahoituksen 13,2 milj. eurolla. Rahoituskulut ovat 2,9 milj. euroa ja poistot 15,0 milj. Euroa, joten tilikauden 2023 tulos on 31,1 milj. euroa alijäämäinen.

Vuosina 2023-25 on Etelä-Savon hyvinvointialueella toteutettava merkittävä talouden tasapainotus, jotta suunnittelukauden 2023-25 tulos saadaan talousarviosäädösten mukaiseksi.

Talousarvio ja –suunnitelma perustuu olettamukseen vuosien 2023-2025 käyttötalouden menojen kasvun voimakkaasta hidastamisesta. Menojen kasvun hillitseminen edellyttää toiminnan sopeuttamista. Sopeutukset voivat olla myynti- ja maksutuottojen kasvattamista, menojen suoraa leikkaamista, toimintilojen vähentämistä tai toiminnan tuottavuuden parantamista. Strategian pohjalta käynnistetään vuoden 2023 aikana talouden tasapainotus.

3 STRATEGIA

Hyvinvointialueen strategiaa on valmisteltu aluevaltuuston ja aluehallituksen sekä viranhaltijajohdon yhteisissä tilaisuuksissa kesäkuusta 2022 alkaen. Strategian mittaristoa täsmennetään vuoden 2023 aikana, kun valtakunnalliset tavoitteet täsmentyvät mm. vähimmäistietosisältöjen raportoinnin osalta. Vähimmäistietosisältöasetuksen lisäksi hyödynnetään Sosiaali- ja terveysministeriön ja Sisäministeriön asettamia valtakunnallisia tavoitteita ja mittareita.

Strategia muodostaa yhdessä myöhemmin laadittavien alastrategioiden kanssa kokonaisuuden, joka ohjaa hyvinvointialueen strategista johtamista, poliittista ohjausta ja kehittämistyötä.

3.1 Arvot

Arvot kuvaavat merkityksellisyyttä ja tavoiteltavia asioita, jotka ohjaavat toimintaa.

YHDENVERTAISUUS	Palvelumme ovat kaikkien lähellä ja tukena.
VAIKUTTAVUUS	Toimintamme on tarkoituksenmukaista ja vastuullista.
ASIAKASLÄHTÖISYYS	Palvelemme asiakkaita inhimillisesti ja arvostavasti.
ROHKEUS	Uudistumme luovasti ja ennakkoluulottomasti.
TURVALLISUUS	Luomme turvaa asumiseen, työhön ja vapaa-aikaan.

3.2 Missio

Missio kuvaa organisaation toiminta-ajatusta ja olemassaolon tarkoitusta.

Myö yhdessä - Terveyttä ja turvaa Etelä-Savossa.

3.3 Visio

Visio tiivistää organisaation tavoitteleman tulevaisuudentilan ja päämäärän, joka halutaan saavuttaa.

Paras työpaikka.

Palveluiden suunnannäyttäjä.

Haluttu kumppani.

3.4 Asetetut laadulliset tavoitteet

Tavoitteet mahdollistavat asetetun vision toteutumisen.

Kestävä ja mahdollistava talous

Ennustettava talous luo kestävyyttä ja toiminnan tehokkuus avaa mahdollisuuksia. Ennustettavuus ja vaikuttavuus vaatii kokonaisvaltaista tiedolla johtamista ja suunnitelmallisuutta. Alueellisen ja kansallisen edunvalvonnan merkitys on suuri.

Paras ja joustavin työnantaja

Työnantajavetoisuus vaatii hyvän johtamisen, osaavia työkavereita sekä molempipuolista joustavuutta ja ketteryyttä. Työntekijöiden osallistuminen oman ja yhteisen työn kehittämiseen sekä riittävästi hajautetut esihenkilötyön vastuut.

Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä

Kokoaan suuremmat asiakaslähtöiset palvelut ja toimivat palvelupolut. Ennaltaehkäisevien ja ihmistä lähellä olevien palveluiden kehittäminen. Asiakaskokemuksen ja asiakastiedon hyödyntäminen. Suomen paras digitaalinen sote-keskus.

Haluttu ja osallistava kumppani

Palveluiden monituottajaympäristön edelleen kehittäminen. Laaja-alainen verkostoyhteistyö. Hyvinvointialueen asukkaiden osallistumisen ja vaikuttamisen uudet muodot. Yleinen alueellisen hyvinvoinnin edistäminen.

3.5 Strategiset tavoitteet

Hyvinvointialueen strategian valmistelun yhteydessä sovittiin, että alueen omat strategisen tavoitteet ja mittarit täsmennetään vuoden 2023 aikana. Siihen saakka hyvinvointialueen strategiset tavoitteet noudattavat ministeriöiden asettamia valtakunnallisia tavoitteita. Kun lisäksi raportoivat vähimmäistietosisällöt määrittelevä asetus annetaan, tiedetään, mitä asioita valtakunnallisesti seurataan ja mitataan.

Valtioneuvosto vahvistaa joka neljäs vuosi valtakunnalliset strategiset tavoitteet yhdenvertaisen, laadukkaan ja kustannusvaikuttavan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle. Ensimmäiset valtakunnalliset tavoitteet ovat suppeimmat siirtymävaiheen tavoitteet. Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteet perustuvat sosiaali- ja terveysministeriön selvitykseen sekä mahdollisiin muihin väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja taloutta koskeviin seurantatietoihin. Tavoitteissa huomioidaan valtioneuvoston asettamat julkisen talouden finanssipoliittiset tavoitteet.

Jokaiselle tavoitteelle määritellään seurantamittarit. Tavoitteita seurataan esimerkiksi hyvinvointialueen tilannekuvin, vuosittaisissa neuvotteluissa sekä STM:n laatimassa selvityksessä.

Palvelujen laatu paranee	Kustannusten nousu hallitaan	Sosiaali- ja terveydenhuolto on toimiva osa yhteiskuntaa
1. Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten	4. Toiminnassa on huomioitu julkisen talouden kestävyys	7. Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyö rakenteet ja toimintakäytännöt
2. Erityisesti perustason palvelujen toimintavarmuus vahvistuu ja integraatio lisääntyy	5. Kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palvelutarpeen kasvuun ja painotusta siirretään ennaltaehkäisevään työhön	8. Valmiussuunnittelu ja varautuminen toteutuvat kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin pohjautuen
3. Osaavan henkilöstön saanti turvataan sekä vahvistetaan sosiaali- ja terveysalan veto- ja pitovoimatekijöitä	6. Kansallisessa ja alueellisessa ohjauksessa painottuu vaikuttavuusperustaisuus	9. Toiminnassa tunnistetaan mahdollisuuksia sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviin toimiin sekä keinoja ilmastomuutoksen hillitsemiseen

Myös Sisäministeriö on asettanut tavoitteet pelastuspalvelujen toiminnalle:

1. Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti
2. Pelastustoimen henkilöstöresurssit ovat riittävät ja henkilöstö on osaa-
vaa ja hyvinvoivaa
3. Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti
4. Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna
5. Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollistavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa

6. Pelastustoimen kansainvälinen toiminta on aktiivista, suunnitelmallista ja kytkeytyy pelastustoimen kansallisiin rakenteisiin
7. Pelastustoimen palveluiden ja tehtävien valtakunnallinen suunnittelu, toteutus ja kehittäminen perustuvat tiedolla johtamiseen ja yhtenäiseen tiedonhallintaan
8. Pelastustoimen investoinnit tukevat palvelutuotannon vaikuttavuutta
9. Pelastustoimen hallinto- ja ohjausjärjestelmä on selkeä.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu pelastustoimen neuvottelukunta seuraa ja arvioi pelastustoimen järjestämisen kehitystä, tekee ehdotuksia valtakunnallisiksi tavoitteiksi ja käsittelee sisäministeriön aloitteet ja hyvinvointialueiden esitykset tavoitteiden muuttamiseksi. Muutos voi perustua yhden tai useamman hyvinvointialueen esitykseen taikka sisäministeriön tai valtionvarainministeriön aloitteeseen.

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä sisäministeriön asettamat tavoitteet ja niiden mittaaminen on esitetty talousarviokirjan liitteissä.

4 RISKIEN HALLINTA JA SISÄINEN VALVONTA

Aluehallitus on kokouksessaan 12.10.2022/§ 217 hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on:

1. Varmistaa hyvinvointialueen ja konsernin tehtävien häiriötön toteutuminen ja lainmukaisuus (lakien, määräysten ja sopimusten noudattaminen)
2. Varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, toiminnan tuloksellisuus ja tehokkuus sekä hyvän hallintotavan mukaiset menettelyt
3. Varmistaa omaisuuden ja voimavarojen turvaaminen
4. Varmistaa taloudellisen ja toiminnallisen tiedon oikeellisuus, riittävyys, ajantasaisuus ja luotettavuus (tietojärjestelmät, raportointijärjestelmät).

Riski on haitallisen tapahtuman tai positiivisen mahdollisuuden todennäköisyyden ja seurauksen yhdistelmä. Riskillä tarkoitetaan toimintatapoihin liittyviä

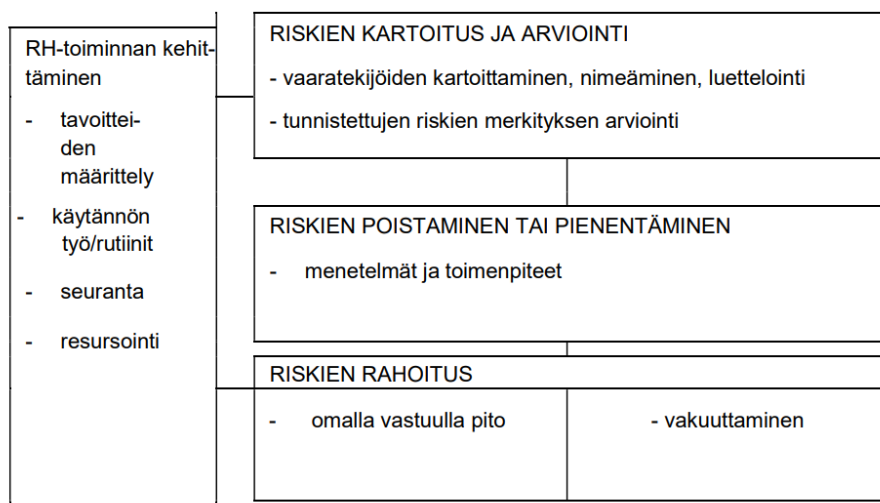

puutteita ja / tai tapahtumia, mitkä voisivat toteutuessaan vaarantaa hyvinvointialueen tai sen yksikön perustehtävän laadukasta toteutumista, tavoitteiden saavuttamista, taloudellisen aseman, omaisuuden asianmukaista hallintaa sekä hyvän hallintotavan toteutumista. Riski voi aiheuttaa vahinkoa, menetyksiä tai resurssien tuhlausta sekä vaikuttaa negatiivisesti hyvinvointialueen imagoon, asiakkaisiin, henkilöstöön tai muihin sidosryhmiin. Mahdollisuudella tarkoitetaan vahvuuksien, strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten mahdollisuuksien aktiivista hyödyntämistä johtamisessa, päätöksenteossa ja toiminnan kehittämisessä. Riskit luokitellaan strategisiin, toiminnallisiin (operatiivisiin), taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

4.1 Riskienhallintasuunnitelma

Riskienhallinnan prosessilla tarkoitetaan systemaattista toimintatapaa, jonka mukaisesti tunnistetaan, arvioidaan, hallitaan ja valvotaan olennaisia riskejä. Riskienhallintaan kuuluu myös toimintaympäristön muutosten systemaattinen ja säännöllinen tarkastelu sekä vahvuuksien ja mahdollisuuksien aktiivinen hyödyntäminen.

Suunnitelmalliseen riskienhallintaan kuuluvat seuraavat osa-alueet:

4.2 Turvallisuuden, varautumisen ja jatkuvuuden kehittäminen

Hyvinvointialueen tulee toiminnassaan huolehtia siitä, että se on riittävällä tavalla ennakolta varautunut normaaliolojen häiriötilanteisiin sekä poikkeusoloihin. Turvallisuusjohtamiseen, sisäiseen riskienhallintaan panostetaan siten, että turvallisuuskulttuuri paranee. Hyvinvointialueen valmiussuunnitelmat pidetään mahdollisimman ajantasaisina huomioiden mahdolliset uhkatilanteet. Suunnittelussa otetaan huomioon alueellinen riskinarvio. Varautuminen ja valmiusasiat huomioidaan hyvinvointialueen kaikilla toimialoilla. Hallintosäännön mukaisesti nimetty hyvinvointialueen johtoryhmä toimii myös normaaliolojen häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtoryhmänä sekä vastaa hyvinvointialueen varautumisesta ja valmiussuunnittelusta.

4.3 Tietoturva ja tietosuoja (kyberturvallisuus)

Tietoturvalla tarkoitetaan tietojen, tietojärjestelmien ja tietoliikenteen luottamuksellisuuteen, eheyteen ja käytettävyyteen kohdistuvien riskien minimoinnista. Tietojärjestelmien menetelmäkuvauksilla varmistetaan sisäisen tarkkailun toimivuus. Tietojärjestelmät suojataan salasanoilla, palomuureilla, käyttäjäkohtaisilla käyttäjätunnuksilla ja käyttöoikeuksilla. Esihenkilöt määrittelevät henkilöstön valtuudet tietojärjestelmien ja tiedostojen käyttämiseen. Ohjelmien pääkäyttäjät määrittelevät ohjelmistojen käyttöoikeudet esihenkilöiden päätösten mukaisesti. Käyttöoikeuksien hallinnassa käytetään käyttövaltuushallinnanjärjestelmää. Tietojärjestelmien käyttöä valvotaan automaattisella lokien seuranta järjestelmällä.

Esihenkilöt vastaavat myös myönnettyjen käyttöoikeuksien purkamisesta henkilöiden poistuttua hyvinvointialueen palveluksesta tai vaihtaessa tehtäviä ilmoittamalla siitä ICT-yksikölle ja ohjelmien pääkäyttäjille kirjallisesti, mikäli käyttövaltuushallinnanjärjestelmä ei tee automaattista ilmoitusta. ICT-yksikkö ja ohjelmien pääkäyttäjät huolehtivat vähintään vuosittain käyttäjäinventaarion teosta vastuullaan olevien ohjelmistojen käyttäjien osalta.

Asiakas- ja potilastietojen tietosuoja korostuu palvelutuotannon ulkoistamisen yhteydessä. Palvelujen hankintasopimuksissa on mainittava salassapitovelvollisuudesta sekä määriteltävä osapuolten oikeudet ja velvollisuudet palvelutuotannon ja tietoturvan toteuttamisessa. Henkilötietojen käsittelyn ehdot ja ohjeet sekä tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi (DPIA) on liitettävä hankintasopimuksen tietosuojaliitteeksi.

Hyvinvointialueen pitämistä tietojärjestelmistä laaditaan lainsäädännön edellyttämät luettelot, tieto- järjestelmäselosteet ja/tai henkilörekisteriselosteet. Henkilötietojen rekisteröinnistä säädetään tietosuoja-asetuksessa (GDPR) ja tietosuojalaissa. Rekisteriselosteiden tulee olla yleisön saatavilla.

4.4 Omaisuus- ja rahoitusriskit

Aluehallitus huolehtii ja päättää omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta. Viranhaltijoiden ja työntekijöiden velvollisuus on huolehtia siitä, että omaisuutta säilytetään turvallisesti ja se pidetään kunnossa.

Rahoitusriskiin varaudutaan myöhemmin valmisteltavalla varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteet ohjeistuksella. Hyvinvointialueen omaisuuden tuottavuudesta vastaa aluehallitus.

5 HENKILÖSTÖ

Vuosi 2023 on hyvinvointialue Eloisan aloitusvuosi. Uuteen organisaatioon siirtyminen on henkilöstön näkökulmasta merkittävä muutos, siitä huolimatta, että suurin osa henkilöstöstä jatkaa nykyisissä tehtävissään myös vuonna 2023. Muutos on lähtökohtaisesti myös tavoiteltava asia. Eloisan toimintakultuuria muodostetaan ns. puhtaalta pöydältä huomioiden näkyvissä olevat haasteet henkilöstön saatavuudessa. Kilpailu osajista kiristyy, jolloin vetovoimaisella työnantajamaaineella on erityisen suuri merkitys. Työnantajan positiivisen mainepääoman rakentamiseen ja henkilöstön veto- ja pitovoimaan tullaan Eloisassa panostamaan voimakkaasti jo aloitusvuoden aikana.

5.1 Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallisten tavoitteiden asettaminen on talousarvion laadintahetkellä vaikeahkoa. Voidaan kuitenkin todeta, että perustavoitteena on palveluiden tuottaminen ilman häiriöitä. Henkilöstön näkökulmasta tämä tarkoittaa tehtävien selkeyttä, laadukasta esihenkilötoimintaa, yhteistyön toimivuutta ja asioiden sujuvaa hoitamista. Aloitusvuonna tulee varmasti eteen tilanteita, jotka vaativat linjauksia ja yhteisiä pelisääntöjä. Ohjeistusten ja linjausten tarkistamista, päivittämistä ja valmistelua tullaan jatkamaan edelleen vuoden 2023 aikana.

Strategian mukaisesti Eloisan selkeänä tavoitteena on olla paras ja joustavin työnantaja. Tämä edellyttää:

- hyvää johtamista
- osaavia työkavereita
- molemminpuolista joustavuutta ja ketteryyttä
- osallistumista oman ja yhteisen työn kehittämiseen
- riittävästi hajautettuja esimiestyön vastuita.

Strategian toteutumista mitataan erikseen laadittavalla henkilöstökyselyllä. Henkilöstökyselyn avulla seurataan Eloisan henkilöstökokemusta, työtyytyväisyyttä, työhyvinvointia ja johtamisen laatua. Kyselyyn vastataan säännöllisesti ja tuloksia käydään läpi yksiköissä, toimialoittain johtotiimeissä ja koko organisaation tasolla johtoryhmässä. Tavoitteena on positiivinen kehitys kaikilla kyselyn osa-alueilla, ml. suositteluindeksi. Tavoitteena on myös vastaajien määrä vähintään 60 % koko henkilöstöstä.

5.2 Hyvinvointialueen henkilöstö toimialoittain

Alla olevassa taulukossa on henkilöstön lukumäärät toimialoittain (tilanne 1/2021, vakinaiset 6369, määräaikaiset 1526). Siirtyvän henkilöstön tarkempi lukumäärä selviää vasta tilanteessa 31.12.2022. Taulukossa ei ole huomioitu avoimia tehtäviä ja muutenkin henkilöstötilanne on muuttunut vuonna 2022, mm. mitoituksen nousu, ostopalvelun muuttuminen omaksi toiminnaksi jne., mitkä ovat lisänneet henkilöstömääriä.

Hyvinvointialueen henkilöstö toimialoittain	
Ikääntyneet	1724
Konsernipalvelut	845
Pelastus- ja turvallisuuspalvelut	659
Sosiaalipalvelut	1493
Terveyspalvelut	3074
+ Terveystalolta siirtyvä henkilöstö, joka jakautuu sosiaali- ja terveyspalveluihin	100
Yhteensä	7895

Vuoden 2021 henkilöstötilanne TP 2021. Taulukko päivitetään heti, kun uudemmat luvut saadaan.

Vuonna 2022 ikääntyneiden palveluissa nousi mitoitus 0,6 työntekijää asukasta kohti ja vuonna 2023 1.4. 2023 nousee edelleen 0,65 ja 1.12.2023 alkaen 0,7. Tämä tarkoittaa noin 118 työntekijää lisää ikäpalvelujen asumisyksiköihin. Lisäksi kotihoitoa tulee tuottaa 1.1.2023 alkaen 24/7 ja kasvattaa kotihoidon henkilökunnan määrää. Lisäksi tulee huomioida asumisen ostopalvelukilpailutuksen tulos. Mikäli ei saada riittävästi palveluntuottajia, omaa toimintaa tulee lisää ja vaikuttaa henkilöstön määrään.

5.3 Henkilöstön kehittäminen

Vuonna 2023 henkilöstön osaamisen kehittämiseen varaudutaan siten, että koulutuksiin on mahdollista osallistua tasapuolisesti kaikissa ammattiryhmissä ja myös riittävän kattavasti. Koronavuosien jälkeen on purettava patoutunutta koulutustarvetta useilla eri koulutusalueilla. Laskennallisesti varaudutaan keskimäärin n. 125 euron koulutusmäärärahaan per henkilö. Sisäisiä koulutuksia eri aiheisiin liittyen järjestetään mahdollisuuksien mukaan hyvin kattavasti.

Strategian toteutuminen edellyttää Eloisan arvojen mukaista toimintaa kaikilla organisaation tasoilla. Arvojen ja myös strategian konkretisoimiseksi järjestetään valmennusta johtamistehtävissä toimiville.

5.4 Henkilöstösuunnitelma 2023

Hyvinvointialueelle siirtyy lähes 8000 työntekijää, joista vakinaisia vajaa 6400 henkilöä. Hyvinvointialueelle siirtyvä henkilöstö riittää palveluiden tuottamiseen pääsääntöisesti mutta toimialoilla, erityisesti ikääntyvien palveluiden toimialalla henkilöstön määrää on lisättävä mitoitusvelvoitteiden, asiakasmäärän ja hoitoisuuden kasvusta johtuen. Vuoden aikana voi lisäksi tulla ennalta-arvaamattomia ja äkillisiä tarpeita uusien osajien rekrytointeihin; näitä tilanteita arvioidaan ja niistä päätöksiä tehdään toimialojen johdossa käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Vuoden 2023 aikana erityisen tärkeää on tavoitella optimaalista henkilöstömäärää siten, että palveluiden tuottamiseen on varattu riittävästi henkilöstöä. Optimaalisen henkilöstömäärän tavoittelemiseksi henkilöstösuunnittelussa huomioidaan lähivuosina kiihtyvä eläkepoistuma eri ammattiryhmissä. Eläkepoistumaa hyödynnetään myös henkilöstökustannusten sopeutuksessa. Hyvinvointialueen palvelurakenne ja koko mahdollistaa henkilöstön joustavan liikkuttelun kysynnän vaihtelujen mukaisesti ja tuo mukanaan synergiaetuja.

5.5 Työ- ja virkaehtosopimusten vaikutukset palkkoihin

Uusien työ- ja virkaehtosopimuksien sopimuskausi on 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuksien piirissä ovat KT, SOTE (Tehy ja Super), JAU (Jyty ja JHL) ja JUKO. Ratkaisuun sisältyvät myös muun muassa kunta- ja hyvinvointialan pääsopimus liitântäpöytäkirjoineen sekä virka- ja työehtosopimuksen kunta- ja hyvinvointialan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmää koskeva kehittämissuunnitelma.

Sopimuskorotukset 1.5.2022-30.4.2025. Sopimuskorotuksilla tarkoitetaan palkantarkistuksia sekä muita kustannusvaikutteisia työehtojen muutoksia mukaan lukien erillisen vuosien 2023–2027 kehittämissuunnitelman mukaisia eriä, jotka ajoittuvat sopimuskaudelle.

- Vuoden 2022 sopimuskorotukset yhteensä 2,55 %
- Vuoden 2023 sopimuskorotukset 3,08 %
- Vuoden 2024 sopimuskorotukset 2,88 %

- Sopimuskausi yhteensä 8,79 % (korkoa korolle)

Lisäksi palkat yhteensovitetaan ja palkkausjärjestelmää kehitetään vuosina 2023–2025. Niiden kustannuksiksi KT on arvioinut yhteensä noin 6 %. Kustannus aiheutuu sekä palkkausjärjestelmän uudistamisesta että palkkojen yhteensovittamisesta (lakisääteinen palkkojen yhteensovittamisen velvoite liikkeen luovutuksesta johtuen). Erät neuvotellaan paikallisesti. Jollei asiasta päästä yhteisymmärrykseen, työnantaja päättää erien käytöstä. Erät jaetaan vuosien 2023–2025 aikana seuraavasti:

- 1.6.2023 yhteensä 1,5 %
- 1.10.2024 yhteensä 2,5 %
- 1.6.2025 yhteensä 2 %

Talousarvioon ei ole varattu erillistä määrärahaa palkkojen yhdenmukaistamiseen. Yhdenmukaistamiseen käytetään eri sopimusalojen paikallisia järjestelyeriä, jotka on varattu talousarvioon.

Lisäksi valmiuslain aikaisiin erityisolosuhteisiin liittyen maksetaan eräissä tehtävissä toimiville SOTE-sopimuksen piirissä oleville palkansaajille 600 euron suuruinen kertapalkkio maaliskuun 2023 palkanmaksun yhteydessä. Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi teho-osastolla, siihen liittyvissä toiminnoissa, kohortit, päivystys ml. synnytysten hoito ja ensihoito sekä kotihoidossa, iäkkäiden tehostetussa palveluasumisessa ja iäkkäiden ympärivuorokautisessa laitoshoidossa.

6 TALOUSARVION RAKENNE JA SITOVUUS

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan talousarvion ja -suunnitelman tulee sisältää strategian tavoitteet, käyttötalous- ja investointiosan sekä tuloslaskelma- ja rahoitusosan. Lisäksi on huomioitava hallintosääntö.

Yleisosassa esitetään hyvinvointialueen toimintaympäristö, taloudelliset lähtökohdat sekä talousarvion rakenne ja sitovuus. Yleisosa sisältää myös hyvinvointialueen strategian, henkilöstön kehitysnäkymät, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osuudet.

Käyttötalousosassa esitetään toimialojen ja vastuualueiden toiminnan kuvaukset ja toimintaympäristön muutokset sekä asetetaan niiden taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Tavoitteet perustuvat laskennalliseen arvioon vuoden TP 2021 mukaisesti ja toimialojen jako tulee tarkentaa vuoden 2023 aikana.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulo-rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, rahoitusmenoihin sekä suunnitelman mukaisiin poistoihin.

Investointiosaan on koottu hyvinvointialueen investointimenot ja -tulot investointiryhmittäin sekä esitetty ohjeellinen kolmen vuoden investointisuunnitelma. Rahoitusosassa esitetään yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö.

Talousarvion hyväksymisen jälkeen hyvinvointialuejohtaja hyväksyy käyttösunnitelmat talousarvioon perustuen. Käyttösunnitelmat hyväksytään talousarvion hyväksymisen jälkeen viimeistään tammikuussa 2023.

Investointiosa pohjautuu aluehallituksen 12.10.2022 § 225 hyväksymään vuosien 2023-2027 investointisuunnitelmaan, jota tarkennettiin valtionvarainministeriön pyytämällä tarkennuksilla 19.10.2022.

6.1 Talousarvion sitovuus

Hyvinvointialueen toiminnassa on noudatettava talousarviota ja siinä määritellyjä sitovuuksia. Talousarvion sitovuus määrittelee käyttövaltuudet hyvinvointialueen toiminnan järjestämiselle. Aluevaltuustotason sitovuustaso on seuraava:

Sitovuuden osa	Sitovuustaso
Tuloslaskelma	Toimintakate
Tuloslaskelma	Rahoitustuotot ja –kulut (netto)
Investoinnit	Investointimenot (brutto)
Rahoitusosa	Pitkäaikaisten lainojen lisäys

6.2 Raportointi

Hyvinvointialueesta annetun lain 120 §:n mukaan hyvinvointialueen on tuotettava tietoja hyvinvointialueen toiminnasta ja taloudesta hyvinvointialueen toiminnan ja talouden ohjausta, johtamista ja seurantaan varten. Hyvinvointialueen on toimitettava Valtiokonttorille puolivuosi- ja neljännesvuositietojen lisäksi kuukausitiedot vuoden alusta huhtikuun, toukokuun, heinäkuun, elokuun, lokakuun ja marraskuun loppuun (valtioneuvoston asetus hyvinvointialueen taloutta koskevien tietojen toimittamisesta 462/2022).

Hyvinvointialue raportoi myös vuoden 2022 aikana annettavan vähimmäistietosisältöasetuksen mukaiset tiedot sekä STM:n ja SM:n asettamat valtakunnalliset toiminnalliset tavoitteet.

Talousarvion toteutumisesta raportoidaan aluevaltuustolle neljännesvuosittain osavuosikatsauksissa. Osavuosikatsauksessa raportoidaan käyttötalouden, investointien, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan toteutuminen. Lisäksi tuotetaan tilinpäätösennuste talousarviovuodelle. Hallitukselle raportoidaan talouden toteumasta ja näkymästä pääsääntöisesti kuukausittain.

Hyvinvointialueen talousarvion sitovuudet on määritelty luvussa 7.1. Talousarvion sitoviin eriin kohdistuvat muutostarpeet tuodaan aluevaltuuston käsiteltäväksi tilikauden aikana osavuosikatsausten yhteydessä tai tarvittaessa viipymättä, kun muutos sitä edellyttää.

6.3 Hinnoittelu-, laskutus- ja korvausperusteet

Hinnoittelu-, laskutus- ja korvausperusteina käytetään hinnaston asiakas- ja palveluhinnaston mukaisia perusteita. Merkittävää laskutusta on muiden hyvinvointialueiden lisäksi mm. vakuutusyhtiöille, puolustusvoimille, pakolaisten vastaanottokeskukselle ja rikosseuraamuslaitokselle sekä Kelalle.

Asiakasmaksuissa sovelletaan lainsäädännön mahdollistamia maksimitasoja, jotka ovat talousarvion laadinnan perustana.

7 KÄYTTÖTALOUSOSA

Käyttötalousoosassa on kuvattu toimialueiden sisältö, laskennallinen talousarvio ja toiminnalliset tavoitteet sekä toimialueen keskeiset tunnusluvut. Toimialojen käyttötalouden jakoperusteena on 2021 tilinpäätös jaettuna nykyiseen organisaatorakenteeseen.

7.1 Sosiaalipalvelut

Hyvinvointialueen sosiaalipalvelut ovat lapsiperheiden palvelut, lastensuojelu, työikäisten palvelut, vammaispalvelu ja Vaalijalan tuki- ja osaamiskeskus sekä yhteiset palvelut. Sosiaalipalvelut ja niiden järjestämisen velvoite perustuvat sekä yleis- että erityislainsäädäntöön ja osin asiakkaan subjektiiviseen oikeuteen.

Sosiaalipalveluissa tehdään työtä hyvinvointialueen Myö yhdessä - mission mukaisesti.

Toiminnan kuvaus

Toimialan yhteisenä tavoitteena on matalan kynnyksen palveluiden saavutettavuuden varmistaminen ja peruspalvelujen vahvistaminen.

Yhteiset palvelut

Yhteisissä palveluissa ovat perhekeskus-verkosto sekä sosiaali- ja kriisi-päivystys, poliisin sosiaalityö, lähisuhdeväkivaltatyö ja turvakotipalvelu sekä palvelualueita tukevat palvelut kuten tiedolla johtaminen, asiakasohjaus, kehittäminen, toimialan varautuminen sekä controller- ja asiakasmaksupalvelut.

Perhekeskus on palvelujen verkosto, joka sisältää lapsille, nuorille ja perheille suunnatut hyvinvointia ja terveyttä sekä kasvua ja kehitystä edistävät sekä varhaisen tuen, hoidon ja kuntoutuksen palvelut. Hyvinvointialue on hakenut rahoitusta sähköisen perhekeskuksen käyttöön ottamiseksi vuosille 2023-2025.

Sosiaali- ja kriisipäivystys-palvelun, poliisin sosiaalityön, turvakoti-palvelun sekä lähisuhdeväkivalta-työn tavoitteena on, että asiakkaalla on mahdollisuus saada palvelut yhdenvertaisesti alueella.

Lapsiperheiden palvelualue

Lapsiperheiden palvelut ovat lapsiperheiden sosiaalityö ja – ohjaus, lapsiperheiden kotipalvelu, perhetyö, kasvatus- ja perheneuvonta, tukisuhdetoiminta ja perheoikeudelliset palvelut. Tavoitteena on lapsiperheiden suoriutuminen ja omien voimavarojen vahvistaminen sekä ongelmien ennaltaehkäiseminen. Perheelle varhain tarjottava tuki vähentää ongelmien vaikeutumista sekä lastensuojelun ja muiden korjaavien ja erityispalvelujen tarvetta.

Lastensuojelun palvelualue

Lastensuojelun palvelualue koostuu lastensuojelun sosiaalityön ja -ohjauksen, tehostetun perhetyön, lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuollon sekä lasten ja nuorten koti Kuutin ja Nuorten vastaanottoyksikkö Havurinteen palveluista. Lisäksi lastensuojelussa järjestetään hyvinvointialueen lastensuojelun virka-ajanpäivystys ma - pe 8:00-14:00 mukaan lukien konsultaatiot.

Vuonna 2023 lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä saa laissa olevan henkilöstömitoituksen mukaan olla enintään 35 asiakasta. Vuoden 2024 alusta vastaava luku on 30.

Lastensuojelun avohuolto on ohjaajatyöskentelyä sekä tehostettua perhetyötä. Sosiaalihoajaan tehtäväalueisiin kuuluvat lastensuojelussa esimerkiksi sosiaalityöntekijän työparina toimiminen, sosiaalihojaus, ammatillinen tukihenkilötoiminta sekä avohuollon tukitoimien toteuttaminen asiakassuunnitelmassa sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Lastensuojelun avohuollon palvelut toteutetaan lähipalveluina. Avohuollon tukitoimien kokonaisuutta vahvistetaan sekä omaa ja ostopalveluiden toteuttamista arvioidaan palveluiden osalta.

Tavoitteena on toteuttaa koko hyvinvointialueen lastensuojelun sijais- ja jälkihuollon palvelut keskitetysti. Hyvinvointialueella sijaishuollossa perhesijoituksen sosiaalityöntekijät rekrytoivat, valmentavat ja järjestävät lisäkoulutusta. Painopiste sijaishuollossa on sijaishuollon aikaisen tukityön kehittäminen, perhehoidon vahvistaminen sekä jälkihuollon kehittäminen edelleen vastaamaan jälkihuolto-oikeuden laajentumista 25 ikävuoteen saakka.

Palvelujen kehittämisessä huomioidaan lastensuojelulain kokonaisuudistus. Hyvinvointialueen mahdollisen uuden sijaishuoltoyksikön valmistelua jatketaan lastensuojelulain kokonaisuudistuksen pohjalta.

Lastensuojelussa käytetään avo-, sijais- ja jälkihuollossa systeemistä työskentelymallia. Siinä lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä saa tuekseen moniammatillisen tiimin, johon kuuluvat myös perheterapeutit.

Tavoitteena on vaikuttavien palveluiden tuottaminen asiakasta osallistaen. Lastensuojelu on mukana FIT-mittarin pilotoinnissa ja vuoden 2023 aikana otetaan käyttöön myös sijaishuollon digipeli palautteen antamiseksi sähköisen sovelluksen avulla. Kokemusasiantuntijatoimintaa kehitetään edelleen.

Työikäisten palvelualue

Työikäisten palvelut tarjoavat tukea työikäisille asiakkaille asumiseen, elämäntalouteen, työhön, toimeentuloon tai opiskeluun liittyvissä asioissa sekä vähentävät eriarvoisuutta.

Työikäisten palvelukokonaisuuteen kuuluvat suunnitelmallinen ja kuntouttava sosiaalityö ja –ohjaus erilaisissa arkielämän vaikeuksissa ja elämän kriisitilanteissa. Palvelut ovat taloudellisen tuen palvelut, työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP-toiminta) sekä työkyvyn tuen palvelut. 1.1.2023 alkaen kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen kuuluu hyvinvointialueelle. Myös sosiaalinen kuntoutus on osa työikäisten palveluja.

Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveystalouden tuottamisesta kiintiöpakolaisille, turvapaikan saaneille pakolaisille sekä muille maahanmuuttajille. Vastuu kotoutumisen edistämisestä on kunnilla. Palvelua tarjotaan yksilöille, perheille sekä yhteisöille huomioiden asiakkaiden moninaiset taustat (mm. traumatausta, terveys, kulttuuri, koulutus).

Työllisyyttä edistävien sosiaalipalvelujen tavoitteena on sovittaa yhteen työkäytäntöjä ja vastuita, jotta erityisesti heikossa työmarkkinatilanteessa olevien asiakkaiden palvelut voidaan turvata. Työttömien terveystarkastukset, työkyvyn tuki, eläke-edellytysten selvittely, maahanmuuttajien kotouttaminen, TYP-toiminta, kuntouttava työtoiminta ym. tulee nivoa kokonaisuudeksi, jotta heikossa työmarkkinatilanteessa olevien asiakkaiden tilanteet työllistymistä tukevien palvelujen saannin suhteen paranevat, he saavat mahdollisuuksia työllistyä ja työllisyysaste nousee.

Meneillään olevan lakivalmistelun mukaan laki sosiaalisesta luototuksesta tulee voimaan 1.8.2023. Tavoitteena on sosiaalisen luototuksen palvelun aiempaa laajempi alueellinen saatavuus. Mikäli laki tulee voimaan, tulee tähän uudistukseen hyvinvointialueella varautua.

Vammaispalvelut ja Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus

Vammaispalveluiden palvelualueet ovat avopalvelut, asumispalvelut ja perhehoito ja vaativat erityispalvelut (Vaalijalan osaamis- ja tukikeskus).

Palvelualue kokoaa kaikki hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat vammaispalvelut toiminnalliseen kokonaisuuteen siten, että avopalvelut, asumispalvelut ja perhehoito ovat yhtenevät koko alueella.

Vaativat erityispalvelut ovat Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksessa Nenonpellossa toteutettavia lasten, nuorten ja aikuisten kuntoutuspalveluja, ja näissä palveluissa myynti muille hyvinvointialueille jatkuu ja on myös kehittämisen kohteena.

Ensimmäisen toimintavuoden tavoitteena on koota palvelutuotanto yhteen ja varmistaa yhdenvertaiset palvelut vammaispalveluiden asiakkaille hyvinvointialueella.

Talous (ei sitova tavoite)

Ulkoiset erät	Talousarvio 2023
Toimintatuotot	47 893 milj. €
Toimintakulut	165 023 milj. €
Toimintakate	-117 130 milj. €

Toiminnalliset tavoitteet

Strategialinkitys	Toimialan tavoite	Käytettävä mittari	Tavoitearvo
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä	Asiakkaan oikeus palveluun pääsyyn toteutuu lain mukaisesti.	Asiakkaan pääsy palvelutarvearvioon (toimeentulotuki-asiakas)	7 vrk yhteydenotosta
Kestävä ja mahdollistava talous	Palvelu järjestetty asiakaslähtöisesti, tarkoituksenmukaisesti ja kustannustehokkaasti	Matalan kynnyksen palveluiden ja peruspalveluiden käyttö	Käyntimäärät/asiakkuudet peruspalveluissa kasvavat 2 %
Teknologia- ja toimintakeilujen sekä kehittämisaihioiden määrä ja laajuus	Etäasiointi on asiakaslähtöistä ja tarkoituksenmukaista	Lastensuojelun sijaishuollon laitos- ja perhehoidon käyttö	Lastensuojelun sijaishuollossa perhehoidon osuus kasvaa suhteessa laitoshoidon
		Sähköinen perhekeskus	Sähköisen perhekeskuksen käyttöönotto

7.2 Ikääntyneiden palvelut

Toiminnan kuvaus

Etelä-Savossa väestö vähenee ja ikääntyneiden osuus on suuri. 75 vuotta täyttäneiden ikääntyneiden osuus väestöstä on maan suurin, 14,2 prosenttia, ja tulee kasvamaan käytettävissä olevan väestöennusteen mukaan noin 21 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Asiakasmäärä kasvaa vuosittain, samalla kun hoiva- ja hoitotyöntekijöiden saatavuusongelma on kasvanut entisestään sekä uudet velvoitteet (henkilöstön mitoitus ja kotiin annettavien palvelujen palvelujärjestelmän muutokset) astuvat voimaan vuonna 2023. Resurssien oikealla kohdentamisella ja monipuolistamisella, uusien palvelujen innovoimisella ja poikkihallinnollisella yhteistyöllä voidaan turvata palveluita ja tehdä hyvinvointialueen arvojen mukaista työtä. Kustannusvaikuttava ja laadukas palvelukokonaisuus vaatii asiakaslähtöistä työtä, työntekijöiden ja esihenkilöiden tukea, vahvaa lähijohtamista sekä tiedolla johtamista.

Ikääntyneiden palvelut ja niiden järjestämisen velvoite perustuvat sekä yleisettä erityislainsäädäntöön ja asiakkaan subjektiiviseen oikeuteen. THL:n Vanhuspalvelujen tila –tiedonkeruu seuraa vanhuspalvelulain toteutumista toimintayksiköissä kaksi kertaa vuodessa ja siihen kuuluu henkilöstömitoituksen toteutumisen seurata kolmen viikon seurantajaksolla. Vanhuspalvelulaki (980/2012)

Ikääntyneiden palveluita tuotetaan ”Myö Yhessä ” -monituottajamallilla, hyvinvointialueen omana tuotantona, palvelusetelillä ja ostopalveluna laaja-alaisena verkostoyhteistyönä. Kolmannen sektorin, vapaaehtoistoiminnan sekä vanhusneuvoston kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Kuntouttavaa toimintaa, geriatrin vastaanottoa sekä lääkäri- ja hoivapalvelua toteutetaan myös etäpalveluna. Asiakkaat saavat valita palvelusetelillä asumispalveluja, omais- ja perhehoidon vapaan järjestämisen, ateriapalveluja ja kotihoitoa. Tiivis integraatio ja yhteistyö terveystyöpalvelujen kanssa turvaa oikea-aikaiset terveys- ja sairaalapaalvelut.

Ikääntyneiden palvelukokonaisuus muodostuu arjentuki- ja etäpalveluista, kotihoidosta, asumispalveluista ja geriatrisesta osastopalveluista sekä yhteisistä palveluista.

Arjentuki- ja etäpalvelut

Arjen tuki- ja etäpalvelut ovat yleensä ensimmäisiä palveluita asiakkaille. Palvelualue sisältää asiakasohjauksen, kuntouttavan päivätoiminnan, gerontologisen sosiaalityön, Sotainvalidien ja rintamaveteraanien palvelut, ikäneuvolatoiminnan, omais- ja perhehoidon, kotiin annettavat tukipalvelut, kiertävän perhehoidon, vapaaehtoistoiminnan sekä etäpalvelut. Lisäksi arjentuki- ja etäpalveluista koordinoidaan resurssien käyttöä reaaliaikaisen tilannekuvan, keskitetyn työvuorosunnittelun, kotihoito- ja toiminnanohjauksen ja varahenkilötoiminnan kautta. 1.1.2023 alkaen Ikäneuvolapalvelu tulee vanhuspäivähoito- ja tukipalvelulain myötä uutena velvoitteena ja kotiin annettavat tukipalvelut tulee olla omana palvelukokonaisuutena.

Kotihoito

Kotihoito on jatkossa ympärivuorokautista hoivaa ja hoitoa ja sisältää arjen kuntoutuspalvelun säännöllisen kotihoito- ja hoito-asiakkaille. Terveyspalvelut tuottavat kotona asuville vaativaa kotisairaaloimintaa. Kotiin annettavaa palvelua toteutetaan niin etänä kuin fyysisinä kotikäynteinä ja jatkossa liikkuvana palveluna. Liikkuvan yksikön toimintamallia pilotoidaan osana tulevaisuus kotona hanketta ja siinä yhdistetään eri toimijoiden resursseja. Liikkuvan LISSUN toiminta-ajatuksena tavoitellaan muutosta, jolla luodaan turvallinen ikääntyminen kotona asuville asukkaille vuorokauden ympäri myös harvaan asutuilla alueilla sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Liikkuvaa palvelua toteutetaan poikkihallinnollisesti sosiaali-, terveys ja turvallisuus- ja pelastuspalveluiden toimialueiden kanssa.

Asumispalvelut

Asumispalveluissa toteutetaan tuettua asumista, yhteisöllistä – ja ympärivuorokautista asumista sekä ympärivuorokautista perhehoitoa sekä lyhytaikaista hoitoa asumispalveluyksikössä. Kotiin annettavan palvelun ja ympärivuoro-

kautisen asumispalvelun väliin tarvitaan lisää yhteisöllistä asumista ja näin turvataan muistisairaille ympärivuorokautisen asumisen paikkojen riittävyys. Asumispalvelun laatutyön kehittämistä jatketaan omavalvonnan ja tiedolla johtamisen kautta sekä tuetaan osallisuutta. Asumispalvelua tuotetaan hyvinvointi alueen omana tuotantoa ja jatkossakin on turvattava riittävä omatuotanto ostopalvelun rinnalla.

Geriatrinen osastopalvelu

Geriatrinen osastopalvelu toteuttaa omaishoidettavien jaksohoitoa ja arviointi- ja jatkohoitoa. Osastopalveluissa tehdään tiivistä integraatiotyötä terveystalvelujen kanssa, jotta palveluketju toimii ja sairaalasta kotiutuu tai pääsee jatkohoitoon viivytyksettä. Osastopalvelut tukevat kotona asuvien asiakkaiden toimintakykyä ja turvallista kotona asumista sekä omaishoitajien jaksamista.

Yhteiset palvelut

Yhteisistä palveluista koordinoidaan palvelualueita tukevia palveluita, kuten tiedolla johtaminen, verkostoyhteistyö, kehittäminen, hanketoiminta, toimialan varautuminen sekä ulkoistettuihin palveluihin liittyviä tehtäviä.

Talous (ei sitova tavoite)

Ulkoiset erät	Talousarvio 2023
Toimintatuotot	36 439 milj. €
Toimintakulut	156 635 milj. €
Toimintakate	-120 196 milj. €

Toiminnalliset tavoitteet

Rakennemuutoksen edistämiseksi ja laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi vuosille 2020–2023, Etelä-Savon alueelle on laadittu poikkihallinnollinen ikäohjelma; ”Ikäystävällinen Etelä-Savo” ohjaavana strategisena asiakirjana.

Päätavoite on, että ikäihminen pystyy elämään ja asumaan kotona mahdollisimman toimintakykyisenä ja turvallisessa ympäristössä sekä pystyy ylläpitämään terveyttään, hyvinvointiaan ja mielekästä elämää. Ikäohjelman mukaan

strategisena tavoitteena vuoteen 2025–2030 mennessä on, että 94 % yli 75 -vuotiaista asuu kotona. Tavoitteeseen mennään asteittain vuosittain toimintaa ja taloutta arvioiden sekä tehden skenaarioita palvelun ja talouden kehittymisestä. Vuodelle 2023 tavoite on 92 %.

Asiakasohjauksessa päätavoite on yhden yhteydenoton periaate, ja asiakkaan asiointikanavat ovat selkeät ja toimivat sekä lähellä oleva palvelutarpeen arviointi on osaavaa. Asiakkaan päätökset tehdään viivytystä. Näin turvataan sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut.

Nykyistä suurempi määrä ikäihmisistä asuu helposti saatavilla olevien tukipalvelujen, etäteknologian ja kotihoidon tuella kodeissa. Gerontologisella sosiaalityöllä, arkikuntoutuksella ja kuntouttavilla jaksohoidolla tuetaan oikea-aikaisesti kotona asumista. Palvelurakenteen muutosta viedään eteenpäin johdonmukaisesti tiedolla johtaen, asiakaskokemusta kuunnellen ja palveluita räätälöiden, jotta sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut toteutuvat.

Parhaan ja joustavan työntäjän tavoitteeksi pääseminen edellyttää, että ammattilainen kokee arvostusta työnantajalta, lähijohtaminen on lähellä työntekijöitä ja asiakkaita, työn veto- ja pitovoima säilyy. Lain edellyttämät mitoitukset ja asiakastarpeisiin vastaava ammatillinen henkilöstöresurssi tulee olla riittävä. Luomme uudenlaisen palvelukulttuurin.

Strategialinkitys	Toimialan tavoite	Käytettävä mittari	Tavoitearvo
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä	Yhden yhteydenoton periaate toteutuu, viivytysten palvelutarpeen arviointi ja päätöksenteko Palvelut on järjestetty yhdenvertaisesti ja laissa säädetyt oikeudet turvaten	Vastausaika Palvelun toteutuminen päätöksestä RAI-arvioidut 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, (%)	80 % < 5 min Asiakkaan asia otetaan käsittelyyn 90 % yhdellä yhteydenotolla Kiireellisesti tarvitsemien sosiaalipalvelujen järjestäminen viipymättä. Oikeus saada myönnettyt muut kuin kiireelliset sosiaalipalvelut ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään kolmen kuukauden kuluttua päätöksen teosta.

Kestävä ja mahdollistava talous	Palvelurakenteen turvallinen keventyminen Kotiin annettavan ja ympärivuorokautisen asumisen väliin tulee lisää yhteisöllisen asumisen paikkoja nykytilanteeseen nähden.	vastaavan ikäisestä väestöstä Kotona asuvien 75-vuotta täyttäneiden %-osuus vastaavan ikäisestä väestöstä Yhteisöllistä asumista lisää, peittävyys kasvaa	+ 75 v 92 % -yksikköä +75 v, 2 %-yksikköä
Teknologia- ja toimintakokeilujen sekä kehittämisaikojen määrä ja laajuus	Kotihoidon tuottavuuden ja palveluprosessien sujuvuuden turvaamiseksi laajennetaan olemassa olevia ja uusia kotona asumista tukevia teknologisia ratkaisuja	Etähoivan osuus säännöllisen kotihoidon käynteistä	Säännöllistä kotihoitoa etähoivan avulla saavien osuus kasvaa 2 %
Ikääntyvän väestön palvelutarvetta vastaava henkilöstön määrä ja osaaminen.	Henkilöstömitoituksen toteutuminen	Henkilöstömitoitus Ympäri vuorokautisessa asumisessa Välittömän työajan osuus säännöllisten kotihoidon asiakkaiden myönnettyistä palvelutunneista %	Ympäri vuorokautinen asuminen, 1-4-2023 0,65, ja 1.12 alk. 0,7 työntekijää/as. Säännöllisten kotihoidon asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmien mukaiset palvelutunnit toteutuvat

7.3 Terveyspalvelut

Toiminnan kuvaus

Maan keskiarvoa selkeästi korkeampi sairastavuus, ikääntynyt väestö ja kasvava palvelujen tarve yhdessä niukan rahoituksen ja väestön hajautetun asumisen kanssa haastavat terveyspalvelujen järjestämistä ja tuottamista. Vaikka Etelä-Savon vakituisten asukkaiden määrä on hyvinvointialueista viidenneksi pienin, vapaa-ajan asukkaiden suuri määrä tarkoittaa merkittävää panostamista varautumisen, ensihoidon ja päivystyksen palveluihin.

Terveyspalveluiden toimialaan kuuluu viisi palvelualueita, sairaalapalvelut, sote-keskuspalvelut, päivystys ja ensihoidon palvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut ja diagnostiset ja tukipalvelut. Palvelualueet jakaantuvat edelleen

tulosalueisiin ja toimintayksiköihin. Syksyllä 2022 valitut palvelualueiden johtajat ja tulosalueiden päälliköt aloittavat viroissa 1.1.2023 hyvinvointialueen toiminnan alkaessa.

Sairaalapalvelut ja päivystys- ja ensihoidon palvelut

Hyvinvointialueella toimii kaksi päivystävää sairaalaa yhden johdon alla. Hyvinvointialueelle rakennetaan kahdessa toimipisteessä toimiva yhden sairaalan malli, jolla varmistetaan alueella laadukkaat ja saavutettavat sairaalapalvelut. Kiinteänä osana sairaalaverkkoa toimii ympärivuorokautinen päivystys Mikkelissä ja Savonlinnassa. Ensihoitopalvelut toimivat kiinteässä yhteistyössä kaikkien ympärivuorokautisten palveluiden kanssa. Osaksi päivystyspalveluita rakennetaan alueen kattava kotisairaala- ja liikkuvien ympärivuorokautisten yksiköiden verkosto.

Sotekeskuspalvelut

Sote-keskuspalvelut perustuvat moniammatilliseen tiimityömalliin ja laajeneviin digitaalisiin palveluihin. Tavoitteena on turvata koko alueella riittävät lähipalvelut ja rakentaa Suomen paras digitaalinen sote-keskus. Digitaaliset palvelut parantavat palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta. Moniammatilliseen vastaanottopalveluun liittyvät kiinteästi perhekeskus- ja kuntoutuspalvelut. Sote-keskuspalveluita tarjotaan myös maakunnan kausiasukkaille.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa avainasemassa ovat ennaltaehkäisy ja matalan kynnyksen palvelut. Toiminnan kehittämisen painopistealueita ovat peruspalvelujen vahvistaminen, päihdepalvelujen kehittäminen sekä uusien etäpalvelujen vakiinnuttaminen osaksi palvelukokonaisuutta. Painopiste mielen-terveys- ja päihdeasumisessa on, että asiakas pärjää kevyemmissä palveluissa.

Diagnostiset ja tukipalvelut

Diagnostiset ja tukipalvelut mahdollistavat terveyspalveluita ja vahvistava integraatiota läpi koko organisaation. Alueellinen tilannekeskus koordinoi henki-

löstöressurssia ja asukkaiden tarpeita. Osaava varahenkilöstö tukee kaikkia toimintoja. Terveyssozialityö vahvistaa terveys- ja sosiaalipalvelujen integraatiota.

Talous (ei sitova tavoite)

Ulkoiset erät	Talousarvio 2023
Toimintatuotot	40 108 milj. €
Toimintakulut	385 347 milj. €
Toimintakate	-345 239 milj. €

Toiminnalliset tavoitteet

Kattavalla palveluverkolla sosiaali- ja terveyspalvelupisteet ovat saavutettavissa 30 minuutin aikaetäisyydellä 99 %:lle väestöstä ja 76 %:lle vapaa-ajan asunnoista. Vuonna 2023 uudistamme alueen tarpeen mukaisen perustason osastojen ja sote-keskuspalveluiden verkoston yhteistyössä kuntien kanssa. Painopisteemme on perus- ja ennaltaehkäisevissä palveluissa, vahvistamme kotiin annettavia palveluita. Tavoitteena on rakentaa täysin integroidut asiakaslähtöiset ja vaikuttavat hoitoketjut ja palvelurakenteet. Asiakasohjausta keskitetään ja tarjotaan monikanavaisesti asiakasta palvellen. Erinomainen hoitoon pääsy on avainasemassa kaikissa palveluissamme. Tuotamme sekä erityis- että perustason palveluja ulkoaluetaloustaloutekseen.

Rekrytoinnin keskittämällä, uusilla joustavilla toimintatavoilla ja palkitsevilla palkkarakenteilla vastaamme henkilöstön rekrytoinnin haasteisiin. Panostamme merkittävästi myös lähijohtamiseen ja henkilöstön koulutukseen. Luomme uudenlaisen palvelukulttuurin.

Strategialinkitys	Toimialan tavoite	Käytettävä mittari	Tavoitearvo
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä	Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika, hoitoon pääsy <i>paranee</i>	Yli 7 pv hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä (maaliskuun ja lokakuun tilanne)	Alle 50% (2022 58%)
	Hoidon jatkuvuus <i>paranee</i> perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkäri- tai hoitajakäynneillä	COCI-mittari (continuity of care index)	Uusi mittari: määritetään lähtötaso ja tavoitetaso 2023
	Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut, psykiatrian erikoisalajat yhteensä, hoitoon pääsy <i>paranee</i>	Yli 90 vrk odottaneet, %	Alle 10% (2022 13%)
	Avohoidon keinoin vältettävissä olevat, päivytöksellisesti alkaneet sairaalahoitajaksot <i>vähenevät</i> perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla	Sairaalahoitajaksot	Uusi mittari: määritetään lähtötaso ja tavoitetaso 2023
Paras ja joustavin työnantaja	Henkilöstön saatavuus <i>paranee</i> , lääkärivaje <i>pienenee</i> (terveyskeskuslääkärit)	Täyttämättömien lääkäritehtävien osuus kaikista terveyskeskusten lääkäritehtävistä, %	Alle 15% (2021 17%)

7.4 Pelastus- ja turvallisuuspalvelut

Onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminta, varautuminen ja väestönsuojelu muodostavat pelastustoimen kokonaisuuden, jonka valmius kattaa kaikki onnettomuustapaukset päivittäisistä onnettomuuksista suuronnettomuuksiin asti. Etelä-Savon alueen pelastustoimen voimassa oleva palvelutasopäätös uusiin voimaanpanolain (616/2021) 1.4 §:n mukaisesti viimeistään 1 päivänä joulukuuta 2023 hyvinvointialueen aluevaltuuston päätöksellä. Hyvinvointialueen pelastustoimen organisaatio vastaa alueen pelastustoimen organisaatiota.

Pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ennaltaehkäisyn palveluihin kuuluvat:

- pelastustoimelle kuuluva ohjaus, neuvonnasta ja turvallisuusviestinnästä, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnetto-

muuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittaminen;

- pelastustoimen valvontatehtävät;
- väestön varoittaminen vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavat hälytysjärjestelmät;
- pelastustoimintaan kuuluvat tehtävät.

Turvallisuuspalvelujen tehtävänä on huolehtia yhteistyössä eri toimialojen kanssa hyvinvointialueen oman organisaation riskienhallinnasta, valmiudesta – ja varautumisesta, huoltovarmuudesta, organisaatioturvallisuudesta ja turvallisuus- ja kriisiviestinnästä. Toiminnassa korostuvat hyvinvointialueen kaikki toimialat läpäisevä palveluprosessi ja eri asiantuntijoiden tiivis yhteistyö.

Talous (ei sitova tavoite)

Ulkoiset erät	Talousarvio 2023
Toimintatuotot	1 171 milj. €
Toimintakulut	20 682 milj. €
Toimintakate	-19 511 milj. €

Toiminnalliset tavoitteet

Strategialinkit	Toimialan tavoite	Käytettävä mittari	Tavoitearvo
Sujuvat ja oikea-aikaiset palvelut lähellä	Pelastustoimen palvelutaso toteutuu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti sekä valtakunnallisesti että alueellisesti	Riskinarvio päivitetään vuosittain ja otetaan huomioon toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Muutokset huomioidaan valmiussuunnittelussa ja muussa toiminnassa. Onko tehty kyllä/ei.	Toteutuu
	Pelastustoimella on välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa, ja se säilyy turvallisuuden lähipalveluna	Tehtävämäärät pelastustoiminta, toimintavalmiustilastot (Palvelutasopäätöksessä tarkemmat tavoitteet)	Pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoite toteutuu vähintään 50 % kiireellisistä tehtävistä I-III riskiruu- duissa.

<p>Haluttu ja osallistava kumppani</p>	<p>Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisy on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti</p> <p>Työsuojeluorganisaatio toimii hyvin.</p> <p>Asiakas- ja potilasturvallisuus integroituu kiinteäksi osaksi organisaation päivittäistä toimintaa</p> <p>Jokainen on tietoinen ja kantaa vastuunsa omasta ja yhteisönsä turvallisuudesta ja ympäröivästä turvallisuudesta.</p> <p>Pelastustoimen alueellinen ja valtakunnallinen valmius sekä varautuminen mahdollis-</p>	<p>Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaika vuosittain tarkasteltuna.</p> <p>Pelastustoimen valvonta-tehtävät valvontasuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Vaarojen- ja riskinarvio tehty turvallisuushavainnot ja työtaturmat käsitellään.</p> <p>Työtaturmien määrä.</p> <p>Työpaikkaselvitykset toteutuvat tehdyn suunnitelman mukaisesti.</p> <p>Korvattavien potilasvahinkojen määrä.</p> <p>Vakavien vaaratapahtumien määrä.</p> <p>Turvallisuusviestinnän toteuma.</p> <p>Evakuointi- ja valmiuskeskus-toimintamalli yhteistyössä kuntien kanssa. Toiminta on vakiinnutettu vuoden 2023 aikana.</p>	<p>Pysyy vuosien 2015-2019 tasolla 17:39</p> <p>Toteutuu</p> <p>Toteutuu TTT suunnitelmassa määriteltyyn määräaikaan mennessä.</p> <p>Vähenee, tavoite nolla tapaturmaa.</p> <p>Toteuma</p> <p>Vähenee</p> <p>Vähenee</p> <p>15 % alueen asukkaista tavoitetaan vuosittain.</p> <p>Toteutuu</p>
--	---	---	---

	tavat väestön suojaamisen kaikissa olosuhteissa.		
--	--	--	--

7.5 Konsernipalvelut

Toiminnan kuvaus

Konsernipalvelut vastaavat järjestämissä mukaisen hyvinvointialueen järjestämistehtävän tuesta sekä hyvinvointialueelle tuotettavista tukipalveluista. Lisäksi konsernipalveluissa valmistellaan hyvinvointialueorganisaatiota koskevat yhteiset ohjeistukset, jotka ovat osa strategian toimeenpanoa sekä varmistetaan päätöksenteon sujuvuus. Konsernipalveluihin on keskitetty asiantuntijaresurssit hyvinvointialueetasoisesti, mikä mahdollistaa muiden toimialojen keskittämisen omiin perustehtäviinsä.

Konsernipalvelut koostuvat seitsemästä palvelualueesta, jotka ovat:

- Tila- ja tukipalvelut
- Hankinta- ja talouspalvelut
- Henkilöstöpalvelut
- Digitaaliset ja tietopalvelut
- Viestintäpalvelut
- Päätöksenteon tuen palvelut
- Vaikuttavuuspalvelut.

Tila- ja tukipalvelut sisältävät tilapalvelujen lisäksi, ruoka-, ja puhtauspalvelut sekä lääkintätekniikan, välinehuollon ja logistiikan palvelut. Hankinta- ja talouspalvelut sisältävät strategisen ja operatiivisen hankintapalvelun lisäksi mm. kirjanpidon ja laskutuksen palvelut, rahoituksen suunnittelun sekä controller-toiminnot. Henkilöstöpalvelut vastaavat palvelussuhdeasioista, osaamisen kehittämisestä, rekrytoinnista, työhyvinvoinnista sekä palkanlaskennasta. Digitaaliset ja tietopalvelut palvelevat sovelluspalvelujen ja ict-infrastruktuurin lisäksi digitalisaation edistämisen sekä tietojohdamisen kokonaisuuksissa. Viestintäpalvelut vastaa päätöksenteon viestinnästä sekä mediasuhteista ja toteuttaa viestintää niin henkilöstölle kuin asukkaillekin. Päätöksenteon tuen

palvelut tarjoaa assistenttipalvelut organisaation johdolle, vastaa lakipalveluista sekä asianhallinnasta ja arkistotehtävistä. Vaikuttavuuspalvelut vastaa yhteistyöstä Eloisan verkostoissa ja yhdyspinnoissa (mm. yhteistyöalue, kunnat, yritykset, oppilaitokset, kolmas sektori), vastaa sote-valvonnasta, asia-miestoiminnasta sekä hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen koordinoinnista. Palvelualue tukee strategian toimeenpanossa sekä vaikuttavuustiedolla johtamisessa sekä analytiikassa. Palvelualue vastaa myös hyvinvointialueen hankesalkusta sekä TKKI-toiminnasta.

Talous (ei sitova tavoite)

Ulkoiset erät	Talousarvio 2023
Toimintatuotot	8 940 milj. €
Toimintakulut	127 309 milj. €
Toimintakate	-118 369 milj. €

Toiminnalliset tavoitteet

Konsernipalvelujen toimialan tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet vuonna 2023 ovat tukea hallittua ja turvallista siirtymää hyvinvointialueelle sekä muuntaa hallinto-organisaatiosta palveluorganisaatioksi. Uuden organisaation aloittaessa on erityisen tärkeää kuunnella asiakkaita ja saada täsmällistä tietoa siitä, mitä todellisuudessa tapahtuu ja miten konsernipalvelujen tekemä työ näyttää asiakkaan näkökulmasta. Konsernipalvelujen toimiala kehittää työtään niin, että epätarkoituksenmukaisen tekemisen vähentyminen vapauttaa resursseja asiakkaan kannalta arvokkaampaan tekemiseen. Toimialan onnistumista asiakaspalveluorganisaationa mitataan asiakaskyselyillä.

Konsernipalvelujen toimintaa ohjaavat periaatteet laaditaan Eloisan arvojen perusteella, ja kaikessa toiminnassa toteutetaan Eloisan missiota ”myö yhdessä”.

8 INVESTOINTIOSA

Hyvinvointialuelain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana

aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelman ensimmäinen vuosi on sitova ja jatkovuodet ovat ohjeellisia.

Investointisuunnitelma tarkistetaan ja täsmennetään vielä vuoden 2023 alussa. Investointiohjelmaa lähdetään toteuttamaan vasta tarkistusten jälkeen ja kun sopeuttamisohjelmasta on päätetty.

Investointisuunnitelma 2023-2025			
<i>Valtuuston nähdn sitovat erät</i>			
Tuhansina euroina	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Pysyvät vastaavat			
Sote laite- ja kalustohankinnat	-8 482	-3 818	-3 661
Tukipalvelut laite- ja kalustohankinnat	-3 015	-1 360	-1 680
Rakennukset	-17 930	-19 340	-9 650
ICT ja muut aineettomat hyödykkeet	-3 570	-5 735	-5 300
Pelastustoimi	-3 030	-950	-1 640
Hyvinvointialue yhteensä	-36 027	-31 203	-21 931
Investointituet			
Rahoitusosuudet ICT-hankerahoitus	3 000	2 000	2 000
Yhteensä netto	-33 027	-29 203	-19 931
Menot	-36 027	-31 203	-21 931
Tulot	3 000	2 000	2 000

Rakennusinvestointien perustelut

Mikkelin Keskussairaalan (MKS) D- E- ja O -osien perusparannus vuosina 2023-2026. Hankkeen arvioitu kustannus 26,65 milj. euroa. Investoinnilla saadaan keskeisen vuodeosastoalueen toimivuus vastaamaan nykyisiä vaatimuksia. Osana hanketta siirretään sairaalan laboratoriotilat suoraan toisiin, pysyviin tiloihin ilman väistötilatarpeita.

Uuden palvelutalon rakentaminen vammaispalvelujen tarpeisiin Pieksämäellä 2023-2024. Hankkeen kustannusarvio on 3,3 milj. euroa. Lukuun ottamatta

tätä kohdetta ovat kaikki kohteet ovat nykyiseen rakennuskantaan liittyviä perusparannuskohteita.

Savonlinnan keskussairaalan (SKS) tehovalvonnan tilojen rakentaminen sairaalan leikkausosastonyhteyteen vuonna 2023. Hankkeen arvioitu kustannus 3 milj. euroa. Tehovalvonnan toimintatilojen laajentaminen on välttämätön SKS:n sairaalatoiminnan kannalta. Savonlinnan keskussairaalan A- ja B-osan peruskorjaustarpeet yhteensä 2023 kustannusarvio 3 milj. euroa. Savonlinnan keskussairaalan G-osan peruskorjaus ja vainajakylmiöiden laajennus vuonna 2023, kustannusarvio 0,5 milj. euroa.

MKS:n mielen ja kuntoutuksen talon investoinnin loppuun saattaminen. Rakennus valmistuu 9.12.2022, mutta viimeiset maksuerät tulevat maksuun vuodelle 2023. Mielen ja kuntoutuksen osa on viimeinen osa vuodesta 2014 käynnissä ollut Esper-hanketta.

Nenonpellon rakennusten 10, 21 ja 23 peruskorjaus vuosina 2023-2024, kustannusarvio 5,3 milj. euroa.

Laite- ja kalustoinvestointien perustelut

Laite- ja kalustohankintoja on suunniteltu tehtävän vuosien 2023-2026 aikana 9,3 milj. eurolla. Merkittävimmät hankinnat ovat angiolaitteiston uusimiset SKS 1,9 milj. euroa ja SPECT-CT laite 0,8 milj. euroa MKS. Esitetyt muut investoinnit ovat korvausinvestointeja, jotka kohdistuvat pääosin radiologian, suun terveydenhuollon, konservatiivisten ja operatiivisten sairaalapalveluiden korvaaviin laiteinvestointeihin. Investoineilla pystytään turvaamaan palveluiden jatkuvuus.

Muu kaluston hankinta on luonteeltaan erilaisia kulumien laitteiden korvausinvestointeja.

Pelastus ja turvallisuuspalvelut

Esitetyt investoinnit ovat pelastustoiminnan ja onnettomuuksien ennaltaehkäisytyön palvelutuotannon kalustoinvestointeja. Ne ovat korvausinvestointeja ja

niiden avulla turvataan palvelutuotannon jatkuvuus. Suurimpana ryhmänä ovat ajoneuvohankinnat vuosina 2023-26 3,9 milj. euroa.

Useat kalustohankinnat muodostavat kilpailutuskokonaisuuksia, jolloin hankinnat ajoittuvat usealle vuodelle.

ICT ja aineettomien hyödykkeiden perustelut

Vuosille 2023-26 esitetyt hankinnat ovat 18,4 milj. euroa, josta vuoden 2023 osuus on 3,57 miljoonaa euroa. Investointiavustuksella toteutettavia investointeja ei ole taulukossa huomioitu.

ICT-investoinnit on jaettu kolmeen osa-alueeseen, ICT-infrastruktuuri, Sote-järjestelmät (TOSI) ja hallinnon/muut järjestelmät (TORI). ICT-infran osalta suurimmat investointitarpeet kohdistuvat tietoliikenneverkonparantamiseen ja tietoturvan parantamiseen, kotiin vietävien etäkäyttöpalveluiden järjestelmäratkaisuiden kehittämiseen ja automaattisen käyttövaltuushallinnan kehittämiseen. Palvelininfrastruktuuri vaatii välttämättömiä investointeja.

Sote-järjestelmien osalta suurimmat investoinnit kohdistuvat asiakas- ja potilastietojärjestelmien integrointiin. Integroinnit nähdään välttämättömiä, jotta organisaation tiedolla johtaminen mahdollistuu sekä kansalaisille pystytään tarjoamaan palveluita kustannus tehokkaasti. Yhtenäiset järjestelmät mahdollistavat myös sote-henkilökunnan liikkumisen työpisteiden välillä.

TORI-järjestelmien osalta investointeja tarvitaan tiedolla johtamisen järjestelmien kehittämiseen sekä hyvinvointialueen yhteisen kulunvalvonnan ja työajan seurannan -järjestelmien kilpailutukseen ja käyttöönottoon.

Tukipalvelut laite- ja kalustohankinnat perustelut

Nämä kattavat kaluston ja teknisten laitteiden uusintaa toimitiloissa.

8.1 Investointeja vastaavat sopimukset

Etelä-Savon hyvinvointialue on esittänyt erillisessä ministeriöille toimitetussa investointisuunnitelmassa sitoutumista sopimuksiin, joiden kautta osa investointiluonteisista hankinnoista toteutetaan.

Investointeja vastaavat sopimukset, rakennukset

Vuodelle 2023 investointeja vastaavina sopimuksina on esitetty rakennusinvestointeja sitoumusarvoltaan 778.000 euroa ja vuosille 2024-25 ei ole uusia sitoumuksia. Sitoumusten kokonaisarvo on vuokrasopimusten pituuden mukaisesti 12,5 milj. euroa.

Uudet vuokravastuiden kasvut ovat:

- Uuden Rantasalmen uuden paloaseman vuokraus Rantasalmen kunnalta 15 vuoden sopimuksella
- Mikkeliin 2023 valmistuvan Vaahteran palvelutalon 20 vuoden sopimus,
- Vilhonkadun psykiatrian toiminnallisen kuntoutuksen tilojen 10 vuoden vuokrasitoumus
- Mäntyharjun Savoset 10 vuoden vuokrasitoumus

Investointeja vastaavat sopimukset, ICT

Vuodelle 2023 investointeja vastaavina sopimuksina on esitetty ICT-investointeja sitoumusarvoltaan 2,1 milj. euroa sekä vuosille 2024–2025 2,1 milj. euroa. Nämä sisältävät liittyvien organisaation tietoteknisen ympäristön yhtenäistämiseen liittyviä hankintoja.

9 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma kuvaa yleiskatteisen rahoituksen riittävyyttä palvelutuotannon nettomenoihin (toimintakate), rahoituskuluihin sekä kirjanpidon poistoihin.

Tuloslaskelma			
<i>Valtuuston nähdn sitovat erät:</i>			
Tuhansina euroina	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot	134 550	182 031	205 972
Myyntitulot	63 620	107 157	126 936
Maksutulot	52 604	55 529	58 616
Tuet ja avustukset	12 854	13 569	14 323
Muut toimintatulot	5 472	5 776	6 097
Toimintamenot	-854 996	-882 124	-910 331
Henkilöstömenot	-426 077	-439 799	-454 052
Palvelujen ostot	-311 268	-321 292	-331 705
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-65 419	-67 119	-68 913
Avustukset			
Muut toimintamenot	-52 232	-53 914	-55 661
Toimintakate	-720 446	-700 093	-704 359
Valtion rahoitus	707 251	727 239	743 510
Rahoitustulot ja -menot	-2 905	-3 228	-3 383
Muut rahoitustulot	450	450	450
Korkomenot	-3 355	-3 678	-3 833
Vuosikate	-16 100	23 918	35 768
Poistot ja arvonalentumiset	-15 007	-14 736	-13 843
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 007	-14 736	-13 843
Satunnaiset erät	0	0	0
Tilikauden tulos	-31 107	9 182	21 925
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)			
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)			
Tilikauden yli-/alijäämä	-31 107	9 182	21 925
TUNNUSLUVUT	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot/ toimintamenot, %	-15,7 %	-20,6 %	-22,6 %
Vuosikate/ poistot ja arvonalentumiset, %	-107 %	162 %	258 %
Vuosikate, euroa/ asukas	-126	189	287
Kumulatiivinen yli-/ alijäämä, 1 000 €	-31 107	-21 925	0
Asukasmäärä vuoden lopussa*	127 790	126 273	124 814

* Tilastokeskuksen väestöennuste 2021

10 RAHOITUSOSA JA LAINANOTTOVALTUUS

Rahoitusosa kuvaa yleiskatteisen rahoituksen riittävyttä käyttötalouteen, investointitalouteen sekä lainojen lyhennyksiin. Toiminnan ja investointien rahavirta kuvaa rahoituksellista ylijäämää tai alijäämää. Mikäli luku on positiivinen, yleiskatteinen rahoitus riittää kattamaan vuoden aikana realisoituvat käyttö- ja investointitalouden menot. Mikäli luku on negatiivinen, yleiskatteinen rahoitus ei riitä toiminnan ja investointien rahoittamiseen, jolloin muodostuu rahoitusjäämää, ja joka osaltaan katetaan lainaa nostamalla. Rahoitusosa päättyy osoittamaan hyvinvointialueen maksuvalmiuden muutoksen.

Rahoituslaskelma			
<i>Valtuuston nähden sitovat erät</i>			
Tuhansina euroina	TA 2023	TS 2024	TS 2025
<i>TALOUSARVION RAHOITUSOSA</i>			
Toiminnan rahavirta	-16 100	23 918	35 768
Vuosikate	-16 100	23 918	35 768
Satunnaiset erät	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0
Investointien rahavirta	-35 891	-31 202	-21 931
Investointimenot	-36 027	-31 202	-21 931
Rahoitusosuudet investointimenoihin	136	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-51 991	-7 284	13 837
Rahoituksen rahavirta	27 878	20 469	11 100
Antolainauksen muutokset	0	0	0
Antolainasaamisten lisäys	0	0	0
Antolainasaamisten vähennys	0	0	0
Lainakannan muutokset	27 878	20 469	11 100
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	36 027	31 202	21 931
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-8 149	-10 733	-10 831
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0
Oman pääoman muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen	-24 113	13 185	24 937

Tavoitteet ja tunnuslukujen tavoitearvot			
Investointien tulo-rahoitus, %	-44,9 %	76,7 %	163,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,8	1,5	2,0

Hyvinvointialue saa ottaa pitkäaikaista lainaa ainoastaan investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseen. Valtioneuvosto on päättänyt 16.6.2022 (VM/2022/109) hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän lainanottovaltuuksista vuodelle 2023. Hyvinvointialueiden lainanottovaltuudet vuodelle 2023 perustuvat hyvinvointialueelle siirtyvien sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymien vuoden 2021 tilinpäätösten ja vuoden 2022 talousarvioiden tietoihin. Etelä-Savon hyvinvointialueen lainanottovaltuus vuodelle 2023 on 102,4 milj. euroa.

Rahoituslaskelman lainakannan muutoksissa on budjetoituna sekä pitkäaikaisen lainan että lyhytaikaisen lainan nostoja. Pitkäaikaisella lainalla katetaan hyvinvointialueen investointimenot. Investointien rahoitukseen nostetaan uutta pitkäaikaista lainaa enintään 36,0 milj. euroa vuonna 2023. Lyhytaikaista lainaa nostetaan käyttötalouteen liittyvän rahoitusvajeen kattamiseksi sekä kassan peruspuskurin rahoittamiseksi enintään 50 milj. euroa vuonna 2023.

11 YHTEISÖT JA OMISTAJAOHJAUS

Hyvinvointialueen konsernissa ainoa tytäryhtiö on Mikkelin Sairaalaparkki Oy.

Hyvinvointialueella tulee olemaan omistuksia useissa yhtiöissä mm. Järvi-Suomen Terveys Oy, 2M-IT Oy, Mikkelin Pesula Oy, Istekki Oy, Sakupe Oy, Servica Oy, SOTE Virtuaalikirjasto Oy, Suomen Biopankkiosuuskunta, UNA Oy, Sansia Oy. Hyvinvointialue hankkii omistamiltaan yhtiöiltä lähinnä erilaisia tukipalveluita.

Hyvinvointialue valmistelee vuoden 2022 aikana konserniohjeen, joiden mukaisesti tytäryhtiön ja hyvinvointialueen omistamien yhteisöjen toimintaa tul- laan ohjaamaan jatkossa.

